

CUPRINS

LISTĂ DE ABREVIERI	5
--------------------------	---

Capitolul I

INTRODUCERE ÎN DREPTUL MUNCII	7
I. Semnificația dreptului muncii	7
I.1. Identitatea dreptului muncii	7
I.2. Conceptul juridic de muncă	8
I.3. Definiția dreptului muncii	9
I.4. Dreptul muncii și activitatea economică	9
II. Raporturile juridice individuale de muncă	10
II.1. Raporturile juridice de muncă. terminologie	10
II.2. Caracteristicile definitorii ale raporturilor juridice de muncă	11
II.3. Formele raporturilor juridice de muncă	13
II.4. Raporturile juridice de serviciu ale funcționarilor publici	14
II.5. Raporturile juridice de serviciu ale poliȚIȘTILOR	18
II. 6. Raporturile juridice de serviciu ale militarilor	27
II.7. Raporturile juridice de serviciu ale magistraților	28
III. Izvoarele dreptului muncii	29
IV. Principiile fundamentale ale dreptului muncii	35
V. Dreptul muncii – parte componentă a sistemului juridic	40
V.1. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul civil	41
V.2. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul procesual civil	41
V.3. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul securității sociale	41
V.4. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul penal	42
V.5. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul procesual penal	42
V.6. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul administrativ	42
V.7. Relația juridică dintre dreptul muncii și dreptul financiar	43

Capitolul II

ORGANIZAȚIA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII ȘI INFLUENȚA SA ASUPRA DREPTULUI MUNCII DIN ROMÂNIA	44
I. Organizația Internațională a Muncii – considerații generale și rolul său în evoluția reglementărilor relațiilor de muncă	44
II. Componenta, structura și competența Organizației Internaționale a Muncii	46
II.1. Componenta Organizației Internaționale a Muncii	46
II.2. Tripartitismul – principiul fundamental	47
II.3. Structura internă a Organizației Internaționale a Muncii	47

II.4. Competența Organizației Internaționale a Muncii.....	48
III. Activitatea Organizației Internaționale a Muncii	49
III.1. Elaborarea și controlul aplicării instrumentelor Organizației Internaționale a Muncii și a altor documente.....	49
III. 2. Activitatea de cooperare și asistență tehnică.....	50
III. 3. Activitatea de informare și cercetare științifică.....	51
IV. Modalități de lucru ale Organizației Internaționale a Muncii.....	51
IV.1. Probleme ale elaborării convențiilor și recomandărilor Organizației Internaționale a Muncii	52
IV.2. Probleme ale aplicării convențiilor și recomandărilor Organizației Internaționale a Muncii	52
IV. 3. Problematika normelor Organizației Internaționale a Muncii în procesul mondializării	53
V. Influența normelor Organizației Internaționale a Muncii asupra legislației interne a statelor membre.....	53
V.1. Influența în funcție de structura economică, politica socială, nivelul și ritmul dezvoltării unui stat	54
V.2. Influența Organizației Internaționale a Muncii pe state și zone geografice	55
VI. România și Organizația Internațională a Muncii în perioada 1919-până în prezent	55
VII. Conținutul Normelor (Convenții și Recomandări) Organizației Internaționale a Muncii și legislația română.....	58
VII.1. Codul Internațional al Muncii.....	58
VII.2. Drepturile fundamentale ale omului	58
VII.3. Ocuparea forței de muncă. Resursele umane.....	60
VII.4. Condițiile de muncă.....	60
VIII. Activitățile și direcțiile de acțiune ale Organizației Internaționale a Muncii în procesul actual de transformare economico-socială din lumea contemporană.....	67
VIII.1. Obiectivele strategice ale Organizației Internaționale a Muncii	67
VIII.2. Securitatea economică și socială în secolul XXI.....	67
VIII.3. Accesul la o muncă decentă și productivă.....	67

Capitolul III

DREPTUL COMUNITAR AL MUNCII	69
I. Noțiuni generale.....	69
I.1. Constituirea și extinderea Uniunii europene.....	69
I.2. Scurtă caracterizare a dreptului comunitar.....	70
I.3. Caracteristici ale sistemului juridic comunitar.....	74
II. Reglementări comunitare în Dreptul muncii.....	76
II.1. Libera circulație a persoanelor și a forței de muncă.....	76
II.2. Obligația de informare.....	78
II.3. Protecția tinerilor în muncă	79
II.4. Principiul egalității de șanse	79
II.5. Condițiile de muncă.....	81
II.6. Timpul de lucru	82
II.7. Munca cu timp parțial.....	83

II.8. Munca pe durată determinată	83
II.9. Munca prin agent de muncă temporar	83
II.10. Securitatea socială	84
II.11. Detașarea lucrătorilor în cadrul prestărilor de servicii (Legea nr. 44/2006).....	85
II.12. Transfer de întreprindere sau părți de întreprindere	85
II.13. Concedieri colective	85
II.14. Protecția lucrătorilor în caz de insolvabilitate a angajatorului	86
II.15. Șomaj și ocupare.....	86

Capitolul IV

FORMAREA PROFESIONALĂ	88
I. Noțiunea de formare profesională	88
I.1. Accepțiunile termenului de „formare profesională“	88
I.2. Definiția și conținutul formării profesionale.....	89
I.3. Formarea profesională – instituție juridică complexă.....	90
I.4. Fazele formării profesionale	93
II. Formarea profesională inițială	95
II.1. Garanții juridice ale dreptului la învățătură	95
II.2. Structura sistemului național de învățământ.....	96
II.3. Contractul de ucenicie la locul de muncă (art. 208-210 din Codul muncii)	107
III. Formarea profesională continuă	112
III.1. Educația permanentă	112
III. 2. Reguli generale privind formarea profesională a adulților.....	113
III.3. Organizarea formării profesionale a adulților	114
III.4. Autorizarea furnizorilor de formare profesională	117
III.5. Evaluarea și certificarea formării profesionale a adulților	118
III.6. Finanțarea formării profesionale a adulților	119
III. 7. Actul adițional la contractul de muncă privind pregătirea profesională.....	120
III.8. Masteratul.....	121
III.9. Doctoratul.....	125
IV. Contracte speciale de formare profesională	145
IV.1. Contractul de calificare profesională	147
IV.2. Contractul de adaptare profesională.....	148
V. Reglementare și organisme europene privind formarea profesională.....	150
V.1. Reglementare.....	150
V.2. Organisme Europene	152
VI. Elemente definitorii privind formarea profesională pe plan european.....	154
VI.1. Elemente definitorii	154
VI.2. Principiile generale ale formării profesionale	155
VII. Obiectivele planului de formare profesională la nivel european.....	156
VII.1. Reglementare	156
VII.2. Obiective.....	156

Capitolul V

CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ	163
I. Semnificația contractului individual de muncă.....	163

I.1. semnificația contractului individual de muncă	163
I.2. Trăsăturile caracteristice ale contractului individual de muncă	164
I.3. REPERE INTERNAȚIONALE	166
II. Încheierea contractului individual de muncă	167
II.1. Clasificarea condițiilor la încheierea contractului individual de muncă	167
II.2. Capacitatea juridică a persoanei care urmează a fi încadrată	168
II.3. Incompatibilități la încadrarea în muncă	171
II.4. Capacitatea juridică a angajatorului	173
II.5. Consimțământul părților la încheierea contractului individual de muncă	173
II.6. Obiectul și cauza contractului de muncă	175
II.7. Înregistrarea contractelor individuale de muncă	176
II.8. Condițiile prealabile încheierii contractului individual de muncă	177
II.9. Durata contractului individual de muncă	183
III. Conținutul contractului individual de muncă	183
IV. Cumulul de funcții în România	188
V. Executarea contractului individual de muncă	205
VI. Modificarea contractului individual de muncă	208
VII. Suspendarea contractului individual de muncă	213
VIII. Încetarea contractului individual de muncă	219
IX. Formele contractului individual de muncă	227
IX.1. Contractul de muncă pe durată nedeterminată	227
IX.2. Contractul de muncă pe durată determinată	227
IX.3. Munca prin agent de muncă temporară	229
IX.4. Contractul individual de muncă cu timp parțial	233
IX.5. Munca la domiciliu (art. 108-110 din Codul muncii și Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 177/2006)	234

Capitolul VI

CONTRACTUL COLECTIV DE MUNCĂ	235
I. Conceptul de contract colectiv de muncă	235
I.1. Definiții ale contractului colectiv de muncă	235
I.2. Terminologia „contractului colectiv de muncă”	237
I.3. regimul juridic a contractului colectiv de muncă	238
I.4. Caracterele contractului colectiv de muncă	239
I.5. Importanța contractului colectiv de muncă	239
I.6. Categoriile de contracte colective de muncă și conținutul acestora	240
II. Conținutul contractului colectiv de muncă	241
II.1. Clauze comune tuturor categoriilor de contracte colective de muncă	241
II.2. Conținutul contractului colectiv de muncă	242
III. Negocierea și încheierea contractului colectiv de muncă	244
III.1. Noțiunea negocierii colective	244
III.2. Funcțiile negocierii colective	245
III.3. Patronatul și reprezentarea acestuia la negocierea colectivă	245
III.4. Salariații și reprezentarea acestora la negocierea colectivă	247
III.5. Procedura negocierii	248
III.6. Facultatea încheierii contractului colectiv de muncă	250

IV. Durata și forma contractului colectiv de muncă.....	250
IV.1. Durata contractului colectiv de muncă.....	250
IV.2. Forma contractului colectiv de muncă.....	251
V. Înregistrarea și publicitatea contractului colectiv de muncă.....	252
V.1. Înregistrarea contractului colectiv de muncă.....	252
V.2. Publicitatea contractului colectiv de muncă.....	253
VI. Efectele contractului colectiv de muncă.....	254
VI.1. Contractul colectiv de muncă – izvor de drept.....	254
VI.2. Sfera salariilor supuși efectelor contractului colectiv de muncă.....	254
VI.3. Influența contractului colectiv de muncă asupra contractului individual de muncă.....	254
VI.4. Obligatorietatea executării contractului colectiv de muncă.....	255
VI.5. Interpretarea contractului colectiv de muncă.....	255
VII. Modificarea contractului colectiv de muncă.....	256
VIII. Încetarea contractului colectiv de muncă.....	257

Capitolul VII

TIMPUL DE MUNCĂ ȘI TIMPUL DE ODIHNĂ.....	259
I. Noțiunea și clasificarea timpului de muncă.....	259
I.1. Durata normală a timpului de muncă.....	259
I.2. Durata redusă a timpului de muncă.....	261
I.3. Timpul de muncă peste durata normală (munca Suplimentară).....	263
I.4. Munca în timpul nopții.....	264
I.5. Timpul de muncă în unele activități cu condiții speciale.....	265
I.6. Munca în tură continuă, turnus și alte forme specifice.....	265
I.7. Munca prestată peste programul de muncă de către persoane cu funcții de conducere.....	266
II. Formele timpului de odihnă, altele decât concediul.....	266
II.1. Pauza de masă.....	267
II.2. Timpul de odihnă între două zile de muncă.....	267
II.3. Repausul săptămânal.....	267
II.4. Zilele de sărbători legale și alte zile în care nu se lucrează.....	268
III. Concediul de odihnă.....	268
III.1. Durata concediului de odihnă (de bază).....	269
III.2. Condițiile dobândirii și EXERCITĂRII dreptului la concediul de odihnă.....	272
III.3. Programarea și efectuarea concediului de odihnă.....	272
III.4. Indemnizația de concediu.....	273
III.5. Rechemarea din concediu.....	275
III.6. Compensarea în bani a concediului de odihnă.....	275

Capitolul VIII

SALARIZAREA.....	276
I. Noțiunea, elementele și categoriile de salarii.....	276
I.1. Noțiunea de salariu.....	276
I.2. Elementele salariului.....	277
I.3. Salariul nominal și salariul real.....	277

I.4. Salariul minim brut pe țară	278
II. Noțiunea și principiile sistemului de salarizare	281
II.1. Noțiunea sistemului de salarizare	281
II.2. Principiile sistemului de salarizare	282
II.3. Indexarea și compensarea salariilor	283
II.4. Confidențialitatea salariilor	285
III. Modalitățile de salarizare	285
III.1. Salarizarea prin negociere	285
III.2. Salarizarea personalului din autoritățile publice și instituțiile publice	287
IV. Plata salariilor	295
IV.1. Condiții privind plata salariilor	295
IV.2. Impozitul pe veniturile din salarii	297
IV.3. Contribuția de asigurări sociale	300
IV.4. Contribuția pentru asigurările sociale de sănătate	301
IV.5. Contribuția la fondul privind ajutorul de șomaj	301
IV.6. Contribuția la Fondul special de solidaritate socială pentru persoanele cu handicap	302
IV.7. Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale	302

Capitolul IX

SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA ÎN MUNCĂ

I. Conceptul de sănătate și securitate în muncă	303
II. Organizarea sănătății și securității în muncă	306
II.1. Noțiuni generale	306
II.2. Obligații ale salariaților	308
II.3. Atribuții ale Ministerului Muncii, Familiei și PROTECȚIEI SOCIALE	309
II.4. Atribuții ale inspectorilor de muncă	310
II.5. Atribuții ale Ministerului Sănătății Publice	310
II.6. Atribuții ale sindicatelor în domeniul sănătății și securității în muncă	311
II.7. Organizarea compartimentului de sănătate și securitate în muncă la nivelul unității	312
II.8. Organizarea serviciilor medicale în unități	312
II.9. Organizarea comitetului de sănătate și securitate în muncă	313
II.10. Autorizarea funcționării persoanelor juridice și fizice din punct de vedere al securității și sănătății în muncă	314
II.11. Finanțarea cheltuielilor de sănătate și securitate în muncă	316
III. Regimul juridic al securității și sănătății în muncă	317
III.1. Precizări prealabile	317
III.2. Normele generale de sănătate și securitate în muncă	317
III.3. Normele specifice de securitate a muncii	318
III.4. Norme metodologice de sănătate și securitate în muncă	321
III.5. Cadru de acordare și utilizare a echipamentului individual de protecție	321
III.6. Instrucțiunile proprii de securitate a muncii și igienă a muncii	321
IV. Activități specifice ale angajatorului privind sănătatea și securitatea în muncă	322
IV.1. Considerații generale	322
IV.2. Cercetări și proiectări privind sănătatea și Securitatea în muncă	323

V. Acordarea echipamentelor și materialelor de protecție	324
V.1. Echipamentul de protecție și echipamentul de lucru	324
V.2. Materiale igienico-sanitare	326
V.3. Alimentația de protecție	327
VI. Accidentele de muncă	327
VI.1. Definiția accidentului de muncă	327
VI.2. Elementele accidentului de muncă	328
VI.3. Clasificarea accidentelor de muncă	331
VI.4. Declararea accidentelor de muncă	331
VI. 5. Cercetarea accidentelor de muncă	333
VI.6. Înregistrarea și evidența accidentelor de muncă	339
VI.7. Comunicarea, cercetarea, înregistrarea și declararea evenimentelor produse în afara granițelor României.	341
VI.8. Comunicarea și cercetarea evenimentelor produse pe teritoriul României în care sunt implicați cetățeni străini aflați în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu	343
VII. Bolile profesionale	344
VII.1. Noțiunea de boală profesională	344
VII.2. Enumerarea bolilor profesionale	345
VII.3. Declararea, cercetarea și evidența bolilor profesionale	346
VIII. Răspunderea juridică pentru încălcarea dispozițiilor legale referitoare la sănătatea și securitatea în muncă	348
VIII.1. Răspunderea disciplinară	348
VIII.2. Răspunderea contravențională	348
VIII.3. Răspunderea patrimonială a unității pentru prejudiciile cauzate personalului prin accidente de muncă și boli profesionale	349
VIII.4. Răspunderea unității pentru prejudiciile cauzate prin accidente de muncă și boli profesionale în cazuri speciale	349
VIII.5. Răspunderea civilă delictuală pentru prejudiciile cauzate prin accidente de muncă și boli profesionale	350

Capitolul X

DIALOGUL SOCIAL	352
I. Patronatul	352
I.1. Noțiunea de patron	352
I.2. Dreptul de asociere al patronilor și necesitatea acestuia	353
I.3. Temeiul legal privind organizarea asociațiilor patronale	354
I.4. Organizațiile patronale din țara noastră	354
I.5. Constituirea, organizarea și funcționarea patronatelor, potrivit Legii nr. 62/2011	355
II. Sindicatele	361
II.1. Definiția și trăsăturile sindicatelor	361
II.2. Libertatea sindicală	363
II.3. Raporturile sindicatelor cu patronatul	368
II.4. Raporturile sindicatelor cu autoritățile publice	368
II.5. Protecția și garantarea libertății sindicale în dreptul intern și în documentele internaționale	369

II.6. Regimul juridic al sindicatelor	370
II.7. Asocierea și afilierea sindicală	373
II.8. Democrația și disciplina sindicală	374
II.9. Dizolvarea și reorganizarea sindicatelor.....	375
II.10. Acțiunea sindicală	375
II.11. Reprezentanții salariaților.....	376
III. Parteneriatul Social și Tripartitismul.....	377
III.1. Noțiune	377
III.2. Tripartitismul – instrument al dialogului social	378
III.3. Domeniile de acțiune ale parteneriatului social	378
III.4. Organisme tripartite	379

Capitolul XI

ROLUL STATULUI PE PIAȚA MUNCII ȘI ÎN RELAȚIILE DE MUNCĂ 381

I. Piața muncii și necesitatea intervenției statului.....	381
I.1. Noțiunea de „piața muncii“	381
I.2. Necesitatea intervenției statului pe piața muncii și în relațiile de muncă	381
II. Domeniile de acțiune a statului în relațiile de muncă	382
II.1. Prezentare generală.....	382
II.2. Activitatea legislativă	383
II.3. Stimularea dezvoltării economice	384
II.4. Formarea profesională	385
II.5. Stimularea ocupării forței de muncă.....	386
II.6. Repartizarea în muncă	387
II.7. Permisele de muncă	387
II.8. Încadrarea lucrătorilor români în străinătate.....	388
III. Inspecția Muncii	389
III.1. Natura juridică a Inspecției Muncii	389
III.2. Organizarea și funcționarea Inspecției Muncii.....	389
III.3. Obiectivele principale ale Inspecției Muncii	391
III.4. Atribuțiile Inspecției Muncii	391
III.5. Inspectorii de muncă	395
III.6. Contestarea măsurilor luate de inspectorii de muncă.....	397
IV. Organe cu atribuții în domeniul muncii și al relațiilor de muncă.....	397
IV.1. Ministerul Muncii Familiei și Protecției Sociale	397
IV.2. Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social	403
IV.3. Direcțiile Generale pentru Dialog, Familie și Solidaritate Socială	404

Capitolul XII

RĂSPUNDEREA JURIDICĂ 405

I. Aspecte generale privind răspunderea juridică	405
I.1. Conceptul de răspundere juridică.....	405
I.2. Noțiunea răspunderii juridice.....	405
I.3. Trăsăturile răspunderii juridice.....	406
I.4. Principiile răspunderii juridice.....	407
I.5. Raportul juridic de răspundere.....	408

I.6. Obiectul raportului juridic de răspundere	409
I.7. Conținutul raportului juridic de răspundere	409
I.8. Condițiile răspunderii juridice	409
I.9. Fundamentul răspunderii juridice	410
II. Răspunderea disciplinară	411
II.1. Noțiunea de disciplină a muncii	411
II.2. Caracterizarea, trăsăturile și condițiile răspunderii disciplinare	411
II.3. Cauzele de exonerare a răspunderii disciplinare	415
II.4. Sancțiunile disciplinare.....	415
III. Răspunderea patrimonială	425
III.1. Noțiuni introductive	425
III.2. Condițiile răspunderii patrimoniale.....	425
IV. Răspunderea contravențională.....	432
IV.1. Considerații generale privind răspunderea contravențională	432
IV.2. Contravenții prevăzute în Codul muncii	434
IV.3. Contravenții prevăzute în legi speciale	437
V. Răspunderea penală	444
V.1. Precizări prealabile	444
V.2. Considerații generale privind răspunderea penală. Cauze care înlătură răspunderea penală.....	446
V.3. Infrațiuni prevăzute în Codul muncii.....	447
V.4. Infrațiuni prevăzute în legi speciale.....	450

Capitolul XIII

CONFLICTELE DE MUNCĂ	452
I. Noțiunea și trăsăturile caracteristice ale conflictelor de muncă	452
I.1. Noțiune.....	452
I.2. Trăsături caracteristice.....	452
II. Conflictelor colective de muncă	453
II.1. Definiția și trăsăturile conflictelor colective de muncă	453
II.2. Revendicările ce nu pot constitui obiect al conflictelor colective de muncă.....	454
II.3. Situațiile în care pot fi declanșate conflictelor colective de muncă	455
II.4. Nivelurile unde pot avea loc conflictelor colective de muncă	456
II.5. Sesizarea unității în situația existenței premiselor declanșării unui conflict colectiv de muncă	457
II.6. Concilierea conflictelor colective de muncă.....	458
II.7. Medierea conflictelor de interese	459
II.8. Arbitrajul conflictelor colective de muncă	461
III. Greva	465
III.1. semnificația grevei	465
III.2. Dreptul la grevă și limitele lui.....	466
III.3. Clasificarea grevelor	468
III.4. Greva de avertisment.....	469
III.5. Greva de solidaritate	469
III.6. Declararea grevei	470
III.7. Interdicții și restricții în declararea grevei.....	471

III.8. Desfășurarea grevei	473
III.9. Încetarea grevei	474
III.10. Răspunderea juridică pentru nerespectarea normelor legale privind greva.....	475
IV. Conflictele individuale de muncă.....	479
IV.1. Noțiunea conflictelor individuale de muncă	479
IV.2. Clasificarea conflictelor individuale de muncă.....	479
IV.3. Părțile conflictelor individuale de muncă	480
 Capitolul XIV	
JURISDICȚIA MUNCII	482
I. Aspecte generale privind jurisdicția muncii	482
I.1. Noțiunea de jurisdicție a muncii	482
I.2. Părțile în conflictul de muncă	483
I.3. Termenele de sesizare a instanței.....	486
I.4. Competența jurisdicțională în soluționarea conflictelor de muncă	487
I.5. Noile tribunale de muncă și compunerea instanței în conflictele de muncă	490
II. Soluționarea conflictelor de muncă	493
II.1. Reguli speciale de procedură în soluționarea conflictelor de muncă.....	493
II.2. Căile de atac	496